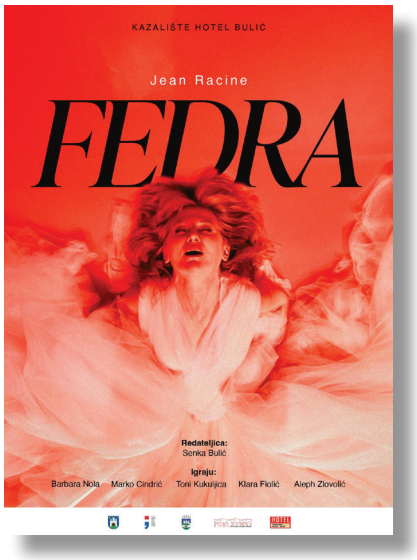
Racineova *Fedra* u izvedbi Hotela Bulić

kazališna predstava

U Kulturnom centru Travno 29. siječnja i 2. veljače 2026. prikazana je Racineova *Fedra* (*Phèdre*) u izvedbi kazališne skupine Hotel Bulić i režiji Senke Bulić. Jean Racine (1639–1699) napisao je nekoliko tragedija nadahnutih temama iz antičke povijesti i mitologije: *Tebaida* (1664), *Aleksandar Veliki* (1665), *Andromaha* (1667), *Britanik* (1669), *Berenika* (1670), *Mitridat* (1673), *Ifigenija* (1674) i *Fedra* (1677). Iako posljednja nije doživjela uspjeh, danas se smatra jednim od najvažnijih djela francuskog klasicizma. Spomenimo i da je preradio Aristofanove *Ose* u *Pravdašima* (1668) koje je pod naslovom *Svi na sud* ove sezone na scenu postavilo Kazalište slijepih i slabovidnih „Novi život".



Racineova je *Fedra* najslavnija adaptacija Euripidova *Hipolita*, uz Senekinu *Fedru* koja je pak kasnije poslužila Sarah Kane, poznatoj predstavnici *in-yer-face* kazališta, kao predložak za dramu *Phaedra's Love*. U svakoj se verziji mita o Hipolitu i Fedri može prepoznati utjecaj razdoblja u kojem je nastala ili autorovih pogleda na svijet: od Senekinog stoicizma do gnjusnih opisa nasilja i seksualnosti kod Sarah Kane, uz izbacivanje ili dodavanje likova (Sarah Kane, primjerice, uvodi lik Fedrine kćeri po imenu Strophe; izbacuje bogove, ali uvodi svećenika, i dr.). Francuski je klasicist također unio u izvorni tekst značajne izmjene: izbacio je bogove i kor, Fedrinoj dadilji dao ime (Enona), te dodao likove Hipolitova odgojitelja Teramena, mlade Aricije, njezine prijateljice Ismene i Fedrine dvorske dame Panope; ženski likovi pružaju informacije koje kod Euripida uglavnom donosi kor. Okosnicu Racineove drame ne čini samo Fedrina ljubav prema Hipolitu, već i Hipolitova prema Ariciji, čime Hipolit postaje malo bliži lik suvremenoj publici, za razliku od Euripidova mladića koji opsesivno štuje djevičansku božicu lova Artemidu, a izbjegava Afroditu, tj. ljubav. Također, lažna vijest o Tezejevoj smrti kod Racinea omogućava Fedri da pokrene sasvim legitimnu raspravu o podjeli vlasti, a potencijalna veza s Hipolitom u toj se situaciji čini manje nemoralnom, što odgovara klasicističkim načelima.

U izvedbi Hotela Bulić došlo je do nekih dodatnih promjena; npr. izbačeni su likovi Enone, Teramena, Ismene i Panope, Tezej vlastitim rukama ubija Hipolita umjesto da Hipolitova smrt bude prepričana i dr. Ove izmjene same po sebi nisu nešto loše jer se najbitnije elemente ove drame može prenijeti i uz smanjen broj glumaca, no bez Teramena i Ismene malo je teže razumjeti neke Aricijine i Hipolitove stavove i postupke te je možda trebalo nadograditi izvorni tekst kratkim objašnjenjima. Neke druge inovacije zaista su zbunjujuće. Zašto Klara Fiolić koja glumi Ariciju u jednom trenutku izvikuje „očenaš" na grčkom? Je li to komentar na Racineovu bliskost katoličkom pokretu jansenista, poveznica s Euripidom koji je pisao na grčkom, ili nešto treće? Ako je riječ o ovom drugom, onda je to i jedini pokušaj povezivanja ove predstave s Euripidom.

Praćenje radnje otežava i činjenica da glumci na trenutke govore prebrzo i nerazgovjetno. Općenito među glumcima nema nikakve kemije: kao da istovremeno gledamo četiri monodrame. Dijete (Aleph Zlovolić) na pozornici izgleda potpuno suvišno i teško je naslutiti da itko od ostalih likova gaji neke osjećaje prema njemu. Marko Cindrić Tezeja glumi kao sirovinu: Racineov brižni otac koji u ključnom trenutku povlači krivi potez nestao je, a zamijenio ga je agresivni ratni veteran (povratak veterana je, primjerice, mogla biti tema vrijedna daljnje razrade u predstavi). Jedino što funkcionira fizički je odnos Tezeja i Hipolita (Toni Kukuljica) – njihovo naguravanje i prijeteće geste djeluju prirodno i energično. Zabrinjavajuće je što je epizoda s Tezejem publici bila smiješna jer se time gubi tragički dignitet predstave.

Što se tiče kostimografije, i ovdje je bilo više ili manje sretnih rješenja. Efektan je buket cvijeća koji Fedra (Barbara Nola) nosi u ustima. Fedra je obučena kao „barbika", sredovječna žena koja želi biti mlada. Iako je njezina raskošna suknja dojmljiva, nije povezana s gornjim dijelom kostima te njihovo stalno razdvajanje pomalo dekoncentrira publiku, a možda i samu glumicu. No kako se tek osjećala Klara Fiolić koja je usred zime morala glumiti Ariciju obučena samo u donje rublje boje kože i, nadajmo se, hulahopke? Istina, u prvom dijelu drame nosi i visoke čizme na petu, ali čemu to služi? Isto tako, moramo se zapitati zašto Tezej nosi sombrero. Možda je to, zajedno s meksičkom glazbom, aluzija na političku situaciju u SAD-u i Trumpovu borbu protiv ilegalnog useljavanja?

Čini se da su ove sezone u zagrebačkim kazalištima popularni songovi, pa tako ova drama počinje i završava pjesmom *Love Will Tear Us Apart* engleske grupe Joy Division u klavirskoj verziji Jay-Jaya Johansona. Ova se pjesma može efektno povezati s ljubavnim nesrećama u *Fedri*, no kasnija meksička glazba i plesanje glumaca na disko hit *Y. M. C. A.* grupe Village People manje su jasan izbor. Svakako treba pohvaliti Klaru Fiolić čija gestikulacija i izrazi lica kad je prisiljena na ples više nego dovoljno govore o strahu od Tezeja; šteta je što su se glumci iscrpljivali u govorima, dok je neverbalni aspekt izvedbe ostao zanemaren, iako je upravo

na tom planu bilo potencijala za nešto više od prikazanog. Od vizualnih rješenja istaknimo projekciju morskih valova za vrijeme jednog Fedrinog monologa koja podcrtava njezina emocionalna previranja; više ovakvih ideja učinilo bi predstavu atraktivnijom te je šteta što Hotel Bulić nije više eksperimentirao u tom smjeru.

U ovoj je verziji Racineove *Fedre* bilo i pogodaka i promašaja. Možda je misao vodilja bila da se isproba sve, ali nisu sve ideje bile jednako uspješne. Odstupanja od izvornog teksta povremeno djeluju zbunjujuće te predstava kao da se izgubila u pokušajima aktualizacije na više razina – od glazbene do političke – koji su išli nauštrb osnovnih glumačkih zadataka, dikcije i kretanja. Ovo nije problem isključivo kod *Fedre* Hotela Bulić, već uobičajena pojava u hrvatskom kazalištu, u kojem se od publike češće zahtijeva da odsjedi i istrpi izvedbu nekog klasika, nego da se zabavi ili – nedajbože – doživi katarzu.

Voljena Marić, Petra Matović